SVOBODA — СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 102. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 1, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го ЧЕРВНЯ 1988 Ч. 102. РІК XCV.

КОНҐРЕС ПРОДОВЖИВ ПРАЦЮ КОМІСІЇ ГОЛОДУ

Вашінґтон. — Палата Репрезентантів в середу, 24-го травня ц.р. проголосувала законопроєкт, який продовжить діяльність Державної комісії дослідження голоду в Україні до 22-го червня 1990 року.

В Сенаті цей законопроєкт проголосовано ще 21-го квітня ц.р. і тепер він знову повертається до Сенату, щоби голосувати над поправкою до нього, над якою вже голосували в Палаті Репрезентантів, в якій говориться про право комісії добирати собі членів як виникає потреба. В Сенаті не передбачується жадної затримки, що її запропонував конгресмен Данте Фассел, демократ з Фльориди, тоді цей законопроєкт представлять до підпису президентові Роналдові Реґенові.

Первісний законопроєкт президент Роналд Реґен підписав 12-го жовтня 1984 року. Державна комісія дослідження голову в Україні оформилася 13-го грудня 1985 року.

Метою комісії є прослідити причини і наслідки голоду в Україні в 1932-33 роках, поширити ці відомості скрізь по світі та подати до відома американських громадян, що таке Совєтський Союз та яку ролю його уряд відіграв у спричиненні цього голоду в Україні.

В наступних двох роках комісія працюватиме над перекладами зізнань очевидців, і розповсюдженням своїх матеріялів.

Комісія дістала від Уряду ЗСА 400,000 дол., а решту потрібної суми дозволяється придбати з приватних джерел. Досі українська громада ЗСА на цю ціль зложила біля 170,000 дол.

Українці в Торонто святкують Тисячоліття

Торонто. — Головні ювілейні святкування Тисячоліття Хрищення України, в Торонтонській епархії відбудуться **в неділю, 12-го** червня ц.р. ,з Соборною Архиєрейською Святою Літурґією і ювілейним концертом на Всеканадській виставовій площі. Літурґія почнеться в год. 11-ій ранку, Концерт в год. 3:30 по полудні.

Гостем на цих святкуваннях є Апостольський пронунцій на Канаду, Архиєпископ Анджельо Пальмас, який представляє Папу Івана Павла II. Апостольський делеґат проповідуватиме під час Святої Літурґії.

Участь візьмуть українські католицькі єпископи, чисельне духовенство і мирянство з Північної Америки й Европи. **Прибуде в** Торонто гість з Греції — Владика Анарґірос, греко-католицький єпископ Ґратіянопільський.

В східній Канаді українці католики приготовляються до Тисячоліття вже 12 років.

На тему Тисячоліття зорганізовані були кілька наукових конференцій. Вийшов друком ряд пропам'ятних книжок з приводу ювілею. Теж були здвигнені нові церкви, наприклад, крайовий собор св. Івана Хрестителя в Оттаві, благословення й освячення якого довершить Архиєпископ А. Пальмас, разом з українськими владиками Канади.

В часі Літурґії будуть співати українські молодечі ансамблі під мистецьким керівництвом Василя Кардаша. Ці ансамблі дадуть ряд концертів по більших містах ЗСА і Канади.

Під час концерту виступить **Йосип Тереля ,ісповідник** віри та борець за свободу релігійного виховання і навчання в Україні.

Торонтонська епархія теж буде відмічувати 50-літній ювілей свого першого Єпископа Ізидора Борецького, який був висвячений на священика в 1938 році, а згодом був рукоположений на Єпископа торонтонського в 1948 році і є на цьому становищі по сьогоднішній день.

У Віндзорі відбудеться симпозіюм про Тисячоліття

Віндзор, Онт. — Місцевий Комітет Тисячоліття Християнства в Україні, під головуванням адв. Андрія Мудрого й Ірини Момотюк, в співпраці з Українською Вільною Академією Наук в Канаді, влаштовують науковий симпозіюм, присвячений тисячоліттю удержавлення християнства в Україні.

На цьому симпозіюмі будуть виголошені такі доповіді: Спадщина Володимира Великого — д-р Михайло Марунчак, „Причина прийняття християнства св. Володимиром" — о. д-р Олександер Баран, „Етика й естетика в ранньому християнстві в Україні" — д-р Д.Б. Чопик. Симпозіюм відбудеться у п'ятницю 10-го червня ц.р., в міській залі Меккензі Голл, 3277 Сендвич вул. Початок год. 7-ма вечора.

Після симпозіюму — гостинна зустріч, на якій УВАН поділиться з присутніми планами своєї праці.

Біля, 600,000 осіб перебувають під наглядом після вибуху в Чорнобилі

Київ. — Київська газета „Радянська Україна" помістила у числі з 14-го травня ц.р. довшу інформацію агентства РАТАУ про наукову конференцію „Медичні аспекти аварії на Чорнобильській АЕС", яка проходила там на протязі трьох днів від 11-го од 13-го травня.

Конференція була організована міністерством охорони здоров'я СССР, Академією медичних наук СССР і Всесоюзним науковим центром радіяції медицини АМН СРСР. У ній брали участь провідні вчені, як інфорує РАТАУ, які працюють в галузі радіології і радіяційного захисту, спеціялісти й організатори охорони здоров'я багатьох країн світу, представники ряду міжнародних організацій, „Лікарі світу проти атомової війни" та інші. Брали участь, як спостерігачі, 140 акредитованих журналістів, в тому числі 30 закордонних.

Інтерес до київської зустрічі не-випадковий, — пише „Радянська Україна". Адже маштаби аварії у Чорнобилі, не зважаючи на досвід попередніх трагедій в інших країнах, виявилися несподіваними. Присутні вимагали наукового осмислення і швидкого реагування та оперативних рішень.

Програма конференції включала 29 доповідей, які обговорювались потім у ході дискусії. Учасники мали можливість відвідати чорнобильську нуклеарну станцію, місто енергетиків Славутич, побудоване вже після катастрофи, Всесоюзний науковий центр радіяційної медицини і клініки. Гості відвідали також багато інших установ здоров'я і шпиталів, головно педіятрії, акушерства і генекології.

Підсумки конференції зробив Г.В. Сергеєв, голова організаційного комітету і перший заступник міністра охорони здоров'я СССР.

Він, між іншим, заявив, що ведеться так званий всесоюзний реєстр осіб, які зазнали радіяційного впливу. „Це безпрецедентний реєстр, оскільки він включає близько 600,000 чоловік".

Представник уряду дорікав, що на Заході намагалися довести, що СССР не був готовий до такої аварії і не повів ефектовної боротьби для ліквідації її наслідків. „Однак вся робота конференції показала, що це не так", — заявив Сергеєв, який решта своїх підсумків використав для партійної урядової пропаґанди, як, мовляв, треба використовувати енергію атома для мирних цілей і про користь підписаного президентом Роналдом Реґеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Горбачовим договору про знищення нуклеарних ракет середнього і близького засягу.

Після закінчення наукової конференції відбулась пресова конференція з участю місцевих і закордонних кореспондентів.

Помер В. Осередчук

Лівінґстон, Н. Дж. — У суботу, 28-го травня ц.р., у шпиталі Сейнт Барнабас помер св. п. Володимир Осередчук за професією учитель, ініціятор заснування Товариства Дрогобичан і довгі роки аж до смерти — голова Центрального Комітету Дрогобичан.

Св. п. В. Осередчук народився в Дрогобичі, Україна, 29-го січня 1910 року. До Америки прибув в 1949 році. В Ню Йорку закінчив Механічно технічний інститут з відзначенням, працюючи у фірмі Виґтон Аббот Корпорейшен до 63 року життя, в цьому ж році відійшовши на пенсію. Замилуванням В. Осередчука була ґра на гавайській ґітарі і клясичній ударній ґітарі; часто виступав він в оркестрі і як соліст з гавайською ґітарою.

Залишив в глибокому смутку дружину Ольгу, дочку Рому, сина Дейвиса, сестру Мілю, внука Криса, та ближчу і дальшу родину в Америці та в Україні.

Похорон буде в середу, 1-го червня. Після Служби Божої, що почнеться о год. 10:30 ранку, в українській католицькій церкві св. Володимира, похоронні відправи відбудуться на цвинтарі св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Гарвардський літній курс отримав субвенцію

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Гарвардський український літній курс отримав субвенцію в сумі 12,500 дол. на оплачення посади мовного координатора на наступний рік. Ця допомога є частиною програми Американської ради наукових товариств і Ради суспільствознавчих досліджень, спрямованої на підтримку літнього навчання мов Совєтського Союзу.

Заданням мовного координатора, згідно з проханням про субвенцію, є „розвивати програму, яка дорівнює сучасним високим вимогам навчання таких мов, як французька, німецька чи еспанська".

Посаду цю прийняла Наталія Пипип'юк. До її завдань належатиме опрацювання широкого іспиту для оцінки вмінь студентів у різних ділянках, за зразком подібних іспитів з еспанської та інших мов, визначення змісту навчальної програми, підготова щоденних конспектів лекцій для кожного курсу, комплектування навчальних матеріялів і нагляд над мовними вчителями при одночасному ознайомленні їх із теорією та практикою навчання другої мови.

Н. Пилип'юк вчила українську мову на початковому, проміжному і вищому рівні у Гарвардській Літній школі на протязі останніх 10-ох років. Вона вчила українознавчих предметів в Манітобському університеті, включно з писанням ук-

(Закінчення на стор. 4)

Американець скомпонував твір з нагоди Тисячоліття

Джерзі Сиґі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Тепер нам приходиться раз-у-раз писати про різні почини з приводу 1000-річчя Християнства в Україні. Однак найприємніше писати про це, коли ми бачимо зацікавлення неукраїнців нашим так рідкісним відзначенням та притому про їхнє щире захоплення і бажання причинитися своєю працею для піднесення ваги наших святкувань. Тому з такою приємністю недавно писали ми про відвідини у нашій редакції Анни Кокави-Прокопович ,яка помимо свого японського походження, так активно включилася у святкування 1000-річчя Християнства в Україні на терені Каліфорнії.

Композитор К. Рауш і піяністка Л. Крупа розповідають про прем'єру нового твору.

Тим разом нашим гостем є знову неукраїнець, композитор Карльос Рауш, уродженець Арґентини, який живе тепер постійно в ЗСА і який, маючи дружину українку, постановив написати композицію, присвячену 1000-річчю Хрищення України.

Він прийшов до редакції в товаристві нашої відомої молодої піяністкри Лариси Крупи, яка вже від довшого часу публічно виступає із камерною оркестрою „Нова", що її вона зорґанізува-

(Закінчення на стор. 4)

Москва подала дані про втрати в Афганістані

Москва. — У середу, 25-го травня, начальник Головного політичного управління совєтської армії генерал Алєксєй Лізічов оголосив на пресовій конференції у Москві, що від 27-го грудня 1979 року до 1-го травня цього року совєтські війська втратили в Афганістані 13,310 осіб вбитими, 35,478 пораненими і 311 пропали безвісти. Як пишуть західні кореспонденти, СССР вперше подав дані про свої втрати в Афганістані.

Загальна кількість совєтських втрат виявилася дещо вищою, ніж вважали на Заході. За даними американської розвідки, загальні втрати окупаційного корпусу становлять 33,000-38,000 осіб. Вбиті становлять приблизно третину від цієї кількости.

Минулого тижня совєтський журналіст Едуард Розенталь, політичний коментатор пресового агентства „Новості", вже підтвердив правильність західних оцінок, згідно з якими СССР втратив в Афганістані від 12 до 15,000 осіб вбитими. У середу генерал Лізічов навів більш точні дані.

Генерал Лізічов відмовився повідомити, яка загальна кількість совєтського „обмеженого контингенту" в Афганістані. Згідно з західними даними, до початку виведення військ вона становила приблизно 115,000 осіб. Виведення військ почалося 15-го травня. Лізічов повідомив, що від того часу 9,500 вояків і старшин і 1,000 одиниць бойової техніки залишили свої позиції в Афганістані.

Він заявив, що совєтський уряд докладе всіх зусиль для вияснення долі вояків, що пропали безвісти. Генерал сказав, що уряд не буде чинити перешкод поверненню на батьківщину військовослужбовців, які попали в руки муджагедінів або опинилися за кордоном. Наскільки можна зрозуміти, він мав на увазі не лише військовополонених, але й дезертирів.

Відповідаючи на запитання, чи понесли втрати совєтські війська, які покидають Афганістан, Лізічов відповів лише, що на них нападали, але не навів ніяких подробиць. Генерал і заступник міністра закордонних справ СССР Юлій Воронцов, який також виступав на пресовій конференції, заявили, що відправлення совєтських вояків в Афганістан було виправданим кроком. „Совєтські війська були запрошені в Афганістан його урядом, — сказав Ю. Воронцов. — Такі факти. Змінити їх не можна".

Лізічова запитали, чи залишаться в Афганістані дорадники зі Совєтського Союзу після завершення виведення військ. „Якщо афганці попросять про таку допомогу, ми розглянемо їх просьбу", — відповів генерал.

Воронцова запитали, чи означає виведення військ з Афганістану кінець так званій „доктрині Брежнєва", згідно з якою Москва має право на збройну інтервенцію в „братні" комуністичні країни „для захисту завоювань соціялізму?" „Це не наша ідея". — заявив Воронцов з приводу „доктрини Брежнєва" але, додав, що совєтські збройні сили готові захищати союзників СССР і свою власну територію.

Страйки в Наґірному Карабаху продовжуються

Вашінґтон. — Американська газета „Вашінґтон Таймс", покликаючись на неназваного по імені правозахисника в Єревані, Вірменська ССР, пише у числі з 25-го травня ц.р., що у столиці автономної області Нагорний Карабах, в місті Степанекірті, продовжуються страйки робітників, які вже були притихли. Велика частина робітників на пропозицію партійних й урядових представників повенулись були до роботи, але тепер знову зайстрайкували, бо ані представники компартії, ані урядові особи, а тим більше профспілка, не задовільнила їхніх вимог.

Першою і основною вимогою робітництва у цій області, населення якої є в більшості вірменське, була вимога прилучити згадану область до Вірменської ССР.

Неназваний газетою „Вашінґтон Таймс" партійний речник в Єревані заявив, що у понеділок, 23-го травня ц.р., до Степанекірту були введені військокві частини, але коли ситуація заспокоїлась військо забрали, а в місті залишились тільки скріплені відділи міліції.

Р. РЕҐЕН ПОРУШИВ СПРАВУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Москва. — Президент ЗСА Роналд Реґен і Перша Лейді, які прибули у неділю, 29-го травня до Москви, відвідали у понеділок Даніловський монастир, що його совєтська влада повернула Православній Церкві. Цей „подарунок" держави зв'язаний з 1000-річчям „Хрищення Русі", яке росіяни вважають і своїм ювілеєм.

Президента і осіб, що його супроводжували, зустрічали дзвонами. Високого гостя приймав митрополит Філарет, другий після патріярха Пімена російський православний ієрарх.

Президент оглянув собор, реставровані ікони і фрески, а потім звернувся з промовою до священиків і монахів.

„Ми болієм о над обмеженням релігійних свобід, де б це не було ,— заявив Президент. — Ми надіємося, що всі релігійні громади СССР незабаром будуть мати повну свободу. Наша надія відноситься також до українських католиків, жидів та всіх інших".

Після повернення з монастиря в резиденцію амбасадора Джека Метлока Президент прийняв групу совєтських правозахисників і „рефюзників". Звертаючись до зібраних, Р. Реґен сказав: „Знайте, що американський народ молиться за вас і підтримує вас. З'єднані Стейти розглядають справу про права людини як основу відносин зі Совєтським Союзом. Ніщо не може бути важнішим від цієї справи. В останній час ми стали свідками багатьох обнадійливих моментів. За останні три роки понад 300 політичних в'язнів і в'язнів совісти випущені з тюрем і психіятричних шпиталів. Багато совєтських громадян дістали право на виїзд з країни. ЗСА вітають ці починання, але ще дуже багато треба зробити, поки Совєтський Союз буде повністю виконувати обіцянки, дані ним при підписанні Гельсінкських угод, а ще раніше при ратифікації декларації прав людини".

Зустріч Президента з „рефюзниками" і правозахисниками викликала неґативну реакцію совєтських властей".

В офіційній заяві ТАСС говориться, що проблема прав людини не повинна заслоняти більш важливих справ роззброєння і конфронтації напруження.

Суд над учасниками „іранґейту" може не відбутися

Вашінґтон. — Федеральний суддя Ґерчард Ґессел заявив, що найближчим часом не має наміру починати формального процесу над безпосередніми учасниками іранґейтської афери.

Незалежний прокуратор Лоренс Велш, який провадив розслідування справи, вважає, що підполковник Олівер Норт, адмірал Джан Пойндекстер, ,генерал Ричард Сікорд і промисловець Алберт Ґакім, скориставши з наказу президента Роналда Реґена про продаж зброї Іранові, призначили за неї довільну ціну, а прибуток мали намір використати для надання підтримки нікараґуанським партизанам.

Усіх чотирьох обвинувачують також у присвоюванні державної власности, одержуванні незаконних подарунків, діях, що перешкоджували роботі слідчої комісії Конґресу і президентської комісії.

Суддя Ґ. Ґессел вказав, однак, що наданий обмежений імунітет особам, яких запідозрюють в злочинах, утруднить працю на процесі настільки, що розслідування, можливо, взагалі втратить всякий сенс.

При нормальному розгляді кожний з обвинувачених може задавати запитання співвідповідачам, але в даному випадку, згідно з законом, суд не зможе скористатися ні одним з зізнань, раніше даними у Конґресі.

На думку судді, обвинувачення у змові відпадає само собою. Якщо судити всіх чотирьох разом, буде порушена умова про імунітет. На випадок проведення окремих процесів виникнуть нові ускладнення. О. Норт, наприклад, може заявити, що діяв згідно з наказом Пойндекстера, але той взагалі не зобов'язаний підтверджувати, ні заперечувати подібні твердження, бо ще перед комісією Конґресу він взяв на себе вину, за яку його не можна притягнути до відповідальности.

Чисто технічною трудністю, на думку Ґессела, стане і можливість доступу до багатьох засекречених урядових документів, без ознайомлення з якими встановити істину буде практично неможливо.

У СВІТІ

У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ минулого тижня представники Міжнародного інституту для стратеґічних студій виступили у Лондоні на пресовій конференції у зв'язку з появою чергового річного звідомлення, яке говорить про перспективи світового розвитку. Директор згаданого Інституту Ганс Біннендик заявив кореспондентам, що він вірить у підписання другого американсько-совєтського договору у справі редукції на 50 відсотків нуклеарної стратеґічної зброї, зокрема далекосяжних ракет. Такий договір ледве чи буде підписаний у Москві під час теперішньої зустрічі президента Роналда Реґена з генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим, але там напевно будуть обговорюватись справи пов'язані з тією проблемою. У звіті є також оцінка ситуації в Афганістані у зв'язку з виходом з тієї країни совєтських військ. Спеціялісти Інституту передбачають затяжну боротьбу за владу між поодинокими афганськими фракціями. Звідомлення появилось у формі книжки і воно тепер обговорюється на сторінках британської преси.

ТАК ЗВАНІ „РЕФЮЗНІКИ", яким совєтська влада роками відмовляється видати візу на виїзд за кордон, зокрема жиди, влаштували в Москві біля приміщення бібліотеки В. Леніна, демонстрацію з плякатами. Одна з перехожих громадянок запитала сповняючого службу міліціонера: „Чому їх не розганяють?" Міліціонер підсміхнувся і заявив: „гласність і перебудова тепер, хіба ви не знаєте!" Відповідь міліціонера виглядала більше на кпини, але політичні спостерігачі і дипломати в Москві думають, що „демонстрацію" зорганізували офіційні речиники, або вирішили її толерувати, щоб показати численним західнім журналістам, які прибули на вершинну конференцію до Москви, „совєтську демократію". Один з плякатів говорив: „ми за зустріч на верхах". Були й інші плякати, наприклад, один „рефюзнік" на своєму написав: „Я вже 14 років чекаю на візу" та інші. Усі запитані кореспондентами висловлювали надію, що під час зустрічі президента Роналда Реґена з генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим будуть вирішені також справи еміґрації.

В АМЕРИЦІ

МОРСЬКА ФЛЬОТА ЗСА просліджує можливости у побудові таких кораблів, яких не знайшов би радар. Це ґрунтовно змінило б тактику війни на морі, — сказав секретар Департаменту оборони Френк Карлуччі, виступаючи перед випускниками Морської академії ЗСА в Аннаполісі, Мд.

НА БАЖАННЯ ГОЛОВНОГО прокуратора ЗСА Едвина Міза відбулась зустріч між ним і групою консерватистів та деякими членами Палати Репрезентантів. Між 16 конґресменами присутніми на цій зустрічі знайшлись і такі, що з'ясували Мизові шкоду, яку наносять Республіканській партії всі перевірки і кримінальні закиди в його сторону. У відповідь на ці застереження Е. Міз заявив, що незабаром появиться звіт незалежного прокурора Джеймса МекКей, який його цілковито оправдає.

ГОСТРИЙ ЗРІСТ ЕКСПОРТУ товарів ЗСА дав велике зниження торговельного фефіциту. Економісти заявили, що добра новина як і той факт, що національний валовий продукт зріс на 3.9 відсотка.

ПОЛІТИЧНІ КОЛА Вашінґтону признають, що президент Роналд Реґен в цьому виборчому році подарував своєму віцепрезидентові та кандидатові на президентську номінацію Республіканської партії Джорджові Бушові два важливі дарунки: мир і добробут. Одначе становище Дж. Буша дуже підбивають інші недомагання Уряду, — переговори з генералом Мануелем Норієґою, непідписання торговельного закону, різні закиди в сторону Едвина Міза тощо. Це ставить перед прихильниками Дж. Буша питання, чи справді Білий Дім дбає про те, щоби віцепрезидент Буш виграв вибори.

СУДДЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ ЗСА Сандра Дей О'Коннор офіційно заявила, що не є зацікавлена іншими становищами в Уряді чи приватному секторі. Ця заява була спонукана різними поголосками, а то й серйозними натяками на те, що її було вимінено провідниками Республіканської партії, як одну з можливих кандидатів на віцепрезидента в наступних виборах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda
Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City N.J.
Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і „money orders" виставляти на „Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Партійному не повезло

Кореспондент пресового аґенства Ройтерса в Москві Мері Еллен Бортин інформує, що членам партійної організації Московського університету вдалося, шляхом спротиву і тайного голосування відкинути офіційних кандидатів, які мали б в червні цього року, репрезентувати університет на партійній конференції в Москві.

Учасники виборчих університетських зборів, — пише М. Бортин, — були дослівно приголомшені, коли представник парткому безапеляційно заявив присутнім, що комуністів Московського університету на нараді репрезентуватимуть Анатолій Лоґунов і секретар парткому, кандидатури яких не підлягають дискусії.

Із залі почулося: „Висуваємо на кандидата у репрезентанти Ґавриїла Попова!" В залі почався рух і не вщухав поки до списка кандидатів не включено прізвища Попова, тобто обранця народу, а не компартії, — пише згадана кореспондентка Ройтерса. Попов, відомий прихильник політики Міхаїла Ґорбачова, теперішнього керівника СССР, від дня владування якого почалася справа гласности і перебудови. Його (Попова) статті на тему потреби перебудови появлялися часто у різних совєтських газетах і він вважався серед широких кіл одним з подвижників тієї політики.

Вислід голосування показав, що навіть члени компартії тим разом не пішли по лінії керівництва і список запропонований парткомом не отримав належної підтримки. Натомість за кандидатурою Попова голосувало майже 90 відсотків присутніх. Всі інші голоси, не цілих 12 відсотків, отримав А. Лоґунов, який таким чином став другим кандидатом на партійну конференцію. Партійний „бос" взагалі перепав в голосуванні, не отримавши навіть двох відсотків голосів.

Г. Попов, в розмові з кореспондентом газети „Комсомольская Правда", заявив, що хоч демократія перемогла на верхах, тобто в Політбюрі, партійні бюрократи діють по старому. „Я, очевидно, не вірив, що партком відступить від своєї пропозиції, але це, що сталося в університеті переконало мене у правильності політичної лінії генерального секретаря", — заявив Попов кореспондентові.

Не зважаючи на раніші помилки зроблені компартією за владування Нікіти Хрущова, якого тепер партійна верхівка намагається реґабілітувати, партійні керівники іґнорують голос народу і де тільки можуть відсувають в тінь критику громадян. Згадана кореспондентка Ройтерса, розмовляючи пізніше з деякими присутніми на зборах членами компартії, каже, що в загальному усі висловлювали задоволення вислідом „демократичного голосування".

Це справді унікальний і мабуть безпрецедентний випадок в історії „країни рад". Але чи повториться він і де? Хотілося б побачити це в Україні.

Михайло Кучер

ПОЛІТИКА І ФІЛОЛОГІЯ

„Ера" Ґорбачова — вже трьохлітня — створила кілька дивачних мовних новотворів. Американці з ентузіязмом вітали Ґорбачова у Вашінгтоні як пророка та персоніфікацію миру на землі. Відкрилася небезпечна — „Ґорбоменя". Видумано також термін „ґорбізм". Було це виявом ненормальної темпераментної любови до Ґорбачова.

Згадувано Чемберлена, з його теорією миру при допомозі Гітлера. Згадувано президента Рузвелта з 1945 року: „Якщо дам Сталінові все, що можу, що він схоче, нічого не жадаючи в замін — він погодиться співпрацювати зо мною для демократії і миру у світі".

Булліт зареаґував так: „Сталін кавказький розбійник. Якщо дасте все, що він хоче і нічого взамін, той подумає — мій партнер осел".

Недавно французький філософ Жан Франсуа Ревель написав книгу „Як гинуть демократи". А відомий американський журналіст написав „Культ Горбачова буде тривати в ЗСА доти, доки Москва знову зістрілить пасажирський літак, пошле танки до Мадярщини і Польщі. Тоді американці знову почнуть „відкривати СССР".

Совєтські знавці Америки зрозуміли великий вплив патентованих совєтознавців на публічну опінію. Добрий приклад вміння Москви впливати на публічну опінію ЗСА є (і буде) осередок вивчення Росії в Гарварді. На конференцію в Гарварді приїхав Ґеналій Ґерасімов, пресовий атташе Міністерства закордонних справ СССР. Він гостро висміяв американських совєтських совєтологів і заявив: перебудова зламала хребет американським антисовєтським знавцям". („Советская Культура" з 13-го листопада 1987 року).

Відомо, що Ґорбачов більш популярний за кордоном як у власній країні. Сам Ґорбачов опам'ятав закордонних ентузіястів своїх реформ, що на наслідки треба почекати три, чотири роки.

Гласність — це лібералізація в культурі, яка досі не проявилася в літературі. Гласність має виразні кордони, себто обмеження. Вона не може торкнутися державних таємниць, себто безпеки СССР. За критикою був і Сталін, але казав, що вона має бути „конструктивна".

А щодо культури? Ось офіційна політика Союзу письменників СССР. Союз є проти дозволу на недержавні видавництва, які є поза контролею партії і Союзу письменників.

Характеристичною рисою гласности є безідейність у ділянці культури. Були деякі нагороди письменників, але за твори, та це перед Ґорбачовим. Є кілька причин цієї безплідности. Молоді письменники не зареаґували на дозвіл самостійно мислити, а старі просто бояться.

Журнал „Комуніст" — теоретичний і політичний орган ЦК КПСС писав так про „соціялістичну культуру": Резолюції 1925 року ухвалили письменники не комуністи, які ділили людей по військовому на добрих і поганих. Ці резолюції довгі роки не опубліковано в СССР, а є в ній немало ліберальних елементів. Одначе в 1925 році ще не було партійного керівництва в літературі. Найголовнішим в згаданій резолюції було загарантовання права партії керувати літературою. Кульмінаційним пунктом була „ждановщина". Тоді партія назавжди привласнила собі право керувати всім.

Тепер партія знову повертає до 1925 року і каже письменникам „ходіть з нами, треба працювати у змінених обставинах. Треба собі взаємно вірити".

Резолюція 1925 року оголосила: партія всіми способами запевнила некомпетентність адміністраційного керування літературою.

Стаття з 1987 року говорить те саме. За наших часів державні органи культури та ідеології мають шукати нових більш гнучких форм щирої співпраці з партією. Має бути взаємне довір'я.

Зміст той самий — партія керувала і буде керувати. Правда, „Комуніст" не згадує про Сталіна, але є Жданов. Партія не винна, винен Жданов. Стара пісенька.

Партія готова вибачити творчій інтеліґенції її гріхи і знову запрошує — просимо до нас!

Отже роля партії в СССР не міняється з черговим ґенеральним секретарем. Ґорбачов потрапив звернути на себе увагу західнього світу різним стилем своїх виступів. Попередні ґенеральні секретарі виступали зовсім інакше. І Захід прийняв зміну стилю виступів як зміну аґресивної ґльобальної політики. За Ґорбачова закордонна політика СССР буде більш фахова, більш успішна і тим самим більш небезпечна для Заходу.

Як Захід розуміє Ґорбачова свідчить голос британського дипломата: Він як Ісус несе нам усе добре". Що в тому виступі більше — наівности чи глупоти?

Совєтські шпигуни гуляють у ЗСА

(м. б.) Пам'ятаємо, яка то була радість у пресі та інших „мідіях", що Урядові ЗСА пощастило визволити зі совєтської неволі відомого жидівського дисидента Натана Щаранського. Преса не подавала тоді, що Щаранського виміняно, як „шпигуна" за совєтського шпигуна високої кляси Карла Кехера і його жінку Гану. Щаранського зробило КҐБ шпигуном, щоб за нього дістати справжнього шпигуна.

Повна історія того обміну появилась на сторінках „Вашінгтон Пост" з 17-го квітня, а її варто переповісти, бо це насправді фасцинуюча подія, яка показує, як просперує шпигунство КҐБ на терені ЗСА. Автор репортажу — Роналд Кесслер.

Карль Кехер — це нині 53-річний чеський жид. Його мамі вдалось переховатись у Празі перед ґестапом від смерти. Його діди згинули в концентраку. Карль став членом комуністичної партії в 1962 році, і чеська розвідка зразу стала готувати його на працю в Сі-Ай-Ей. В 1965 році він з жінкою „дефектував" до Відня, а звідти, як „переслідуваний" в ЧСР дістався до Америки. Прибув сюди в грудні 1965 року. Подав себе за католика. Підбудовуючи свою „американськість", він вписався на післяґрадуантські студії в університеті Індіяна. Відти перенісся на дальші студії в Колюмбійському університеті. Там понав'язував стосунки з визначними професорами, між іншим із Збіґнєвом Бжезінським, які відтак допомогли йому референціями. Став громадянином ЗСА у 1971 році. Вчив якийсь час в коледжах стейту Ню Йорку. В 1973 році перейшов перевірку високого розряду і був прийнятий до Сі-Ай-Ей на працю перекладача і аналітика в совєтській секції. Мав доступ до сенситивних і секретних матеріялів. Переводив між іншим перевірку американських шпигунів в СССР. В цій ролі він „перевірив" і викрив теж видатного шпигуна в КҐБ на американській службі — Александра Огородніка. Огороднік працював в департаменті ґльобальних справ в міністерстві зовнішніх справ у Москві. А Сі-Ай-Ей був він дуже цінним джерелом інформацій. Після того, як його шпигунство в користь ЗСА вийшло завдяки зраді Кехерів на яву, він заявив каґебістам, що бажає списати для КҐБ цілу, довгу історію свого зрадництва родіни, але прохав дати йому його перо, яке дуже добре писало. В пері була отрута. Помер за 10 секунд.

Про свої подвиги на пості урядовця Сі-Ай-Ей розповів Кехер ноншалянтно у Празі, де він тепер живе спокійно з дружиною, нагороджений орденами, кореспондентові „Вашінгтон Пост", який їздив спеціяльно на те інтерв'ю до Праги. Цікаво, що за майже 20 років перебування в Америці, Кехери вели гуляще життя, незвичне для шпигунів, які звичайно мають тенденцію приховуватись і не афішувати себе дуже.

Як пише кореспондент „Вашінгтон Посту", подружжя Кехерів робило прийняття майже двічі в тиждень, організували оргії, де чоловіки обмінювались для сексу жінками. Відвідували колонії нудистів у Ню Джерзі. Словом жили собі весело під носом всіх органів американської розвідки, не викликуючи підозрінь. Прямо артисти! Врешті в 1984 році їх розшифрували, засудили. Посиділи два роки у в'язниці, щоб бути вимінями за Натана Щаранського... Совєтський шпигун не рискує багато, бо знає, що КҐБ має все репертуар американських шпигунів, справжніх, чи зфабрикованих, як Щеранський, і совєтському шпигунові не впаде волос з голови. А Америка так чванилась, що визволила „дисидента".

Коли „вимінювали" Щаранського за подружжя Кехерів, телебачення не показувало цілого процесу виміни. Між обома актами було півгодини перерви. Може було кому непонутру, що вимінювані в'язні було припадково цієї самої віри...

Виринає питання, скільки совєтських шпигунів прибуває сюди на візи „переслідуваних?"

Іван Лесько

„ПОЕМА ЕМІҐРАЦІЇ"

(До 190-річчя „Енеїди" І. Котляревського).

I.

Переломовою, майже епохальною датою в історії української літератури й розвитку національної свідомости є 1798 рік, в якому появилася „Енеїда" Івана Котляревського. Її автор, полтавський дідич, виступив на літературну сцену в критичний для Украйни час. Після знесення Москвою Гетьманщини (1764 р.) і зруйнування Січі (1775 р.), здавалося, що назавжди похоронено українську націю з її славним минулим і культурними надбаннями. Колишню козацьку старшину указом російського уряду переведено в російське дворянство, а українських селян повернуто в безправних кріпаків — живий інвентар новоспечених панів. Вдячні за такі привілеї, українські дворяни вислугувалися царській владі, не дбаючи про справи й добро батьківщини. Чимало з них русифікувалося, а закріпощена народна маса лежала нерухомо, наче завмерла.

Одначе під тим попелом українського минулого все таки тліли іскри національного життя.

Роздмухав ці іскри до нового вогню своєю творчістю Котляревський. Перелицьована з одноіменного твору Верґілія на український лад його „Енеїда", написана всім зрозумілою народною мовою, в легкий жартівливий спосіб змальовувала життя і пригоди троянців-козаків, що змушені покинути зруйновану батьківщину, шукали кращої долі на чужині. При цьому відтворювала ця поема колишні козацькі подвиги і славу — „славної пам'яті Гетьманщину", її вільні порядки. Описувала „Енеїда" також сучасне життя-буття українського народу, його звичаї багаті в життєву мудрість тощо. Її автор звернув увагу на незавидне суспільне положення кріпаків, посилаючи панів до пекла за те, „що людям льготи не давали і ставили їх за скотів".

Словом — ця поема торкала всі аспекти національного і суспільного українського життя, відсвіжила історичну пам'ять, сколихнула національну свідомість. Зробила вона на всіх незвичайне враження й стала настільки популярною, що за перших десять років після її появи перевидано її тричі.

Бо кому не імпонувала постать козацького отамана Енея, що був

„Ласкавий, гарний і
проворний
І гострий, як на бритві
сталь...
Прямий, як сосна,
величавий,
Бувалий, здатний, тертий,
жвавий,
Такий, як був Нечоса
князь!...
Його любив всяк, не боявсь"

Словом — це „хоч куди козак". Це не тип московського начальника-деспота, але провідник-батько, якого всі люблять і поважають, він провідник демократичного зразка, який кожну важливу справу рішає на раді із своїм товариством: „Зібрав троянську всю громаду і сам пішов на двір до них, Просить собі у них пораду". Еней, за своєю українською вдачею глибоко-релігійний, „він син був богобоязливий, По смерти батька не цуравсь", справляв по ньому поминки, „щоб Біг душі свій рай одпер". І не тільки по смерти, але ще за життя „він батька спас в злу саму пору, На плечах зніс на Іду-гору". За це шанують Енея навіть вороги. Котляревський наводить ще й цілий ряд інших шляхетних рис цього козацького отамана, як відвага, лицарскість, мудрість, патріотизм — прикмети, що могли світити прикладом для тодішніх зледачілих козацьких нащадків та запобігти розкладові провідних сил України.

Не менш хвацькі є і його троянці-козаки, завжди готові на приказ свого отамана, ворогам „дать отпор були готові І до останней каплі крови Свою свободу боронить.

Проте, „Енеїда" оригінальна ще й тим, що вона перша порушує питання української еміґрації, або, за словами Ю. Русова — це „поема еміґрації". Ця проблема була актуальна в Україні у XVIII столітті, як, зрештою, актуальна вона і донині. Започаткована мазепинцями в 1709 році, українська еміґрація продовжувалася після зруйнування Січі, коли запорожці тинялися по чужих краях і тужили за Україною. „Гіркі гадки мусіли наводити спомини, що викликало се байдуже нібито оповідання („Енеїда") про тих троянських бурлак", — завважує М. Грушевський.

Троянці-козаки Котляревського представляли себе правительці Картаґени, Дідоні:

„Ми всі, як бач, народ
хрищений,
Волочимся без талану;
Ми в Трої, знаєш,
порождені,
Еней пустив на нас ману.
Дали нам греки прочухана
І самого Енея пана
В три-вирви вигнали
відтіль...
Чи бачиш, як ми
обідрались?
Убрання, постоли
порвались,
Охляли, ніби в дощ щеня!
Кожухи, свити погубили
І з голоду в кулак трубили,
Така нам лучилась пеня".

Крім матеріяльних нестатків приходиться їм зазнавати й моральних поневірянь, як меншевартним в очах тубильців. Наприклад, розгнівана Дідона виговорює Енеєві: „Згадай, який прийшов до мене, Що ні сорочки не було І постолів чорт-мав у тебе, В кишені пусто, аж гуло." А Енеїв противник, турулец Турн вигукує: „Кого? — мене... і хто? — троянець! Голяк, втікач, приплентач, ланець! Звести? — Лавинію однять?"

Закінчення буде.

Богдан Кравців

МАНІВЦЯМИ

Розбіглися шляхи чужі й недобрі —
І грузнуть кроки в непрохідну твань
І вже випродуєм гуртом і вроздріб
Все більше із призбираних надбань.

У сутіні вечірній неозорій
Ще тільки прагнем крихти доброти,
Щоб дав Господь зустріти ясні зорі.
До рідного порога доброчести.

(Із збірки поезій „Зібрані твори", том I).

Ол. Зозуля

ДІВЧИНА З ГІР

І так настав день радости і смутку. Пані Марія Леваї назавжди попрощалася зі школою, з учителями, учнями, отримавши досмертний „диплом" пенсіонерки. За кілька годин її донька, Каталін, попрощається з гімназією. Це вже подвійна радість: повноліття і диплом. А що чекає її завтра?

Такі думки роїлися у голові заклопотаної матері. Щоб виховати дочку, вона мусить переїхати до міста, де є вищі школи та сприятливі обставини. Тепер вона розпрощається з мальовничим селом Тисафюред та вчительським будиночком, у якому прожила половину свого життя.

Каталін хвилювалась. Це вперше вона одягла білу бальову сукню і відчула себе дорослою. Глянула на портрет батька, що висів на стіні, і ніби дивився на дорослу дочку. На його груді висів хрест і дві медалі, які нагадували останню вістку, писану чужою рукою. „Капітану Палу Леваї за відвагу і..."

— Мамо!.. Якби був батько живий, він би з нами...

Недомовила й просльозилась.

Мати на мить задумалась. Відчепила від хреста декоративну стрічку й оздобила нею рожу, пришпилену на грудях білої сукні дочки.

— Хай ця стрічка нагадує, що батько з нами.

До гімназії прибули завчасно. Шкільна заля виглядала урочистою. Два передні ряди зайняли абсольвенти, решту рідні і учні молодших клясів. Після невеличкої павзи, на сцену вийшов директор, і в стислих словах привітав випускників, батьків та виголосив коротеньку промову.

— Ми радіємо, що три десятки юнаків і юначок закінчили школу і, сумуємо, що ви від нас відходите, щоб іти в дальший і складніший шлях життя. Пам'ятайте, що дорога у житті не буде завжди гладка: будуть вибоїни, труднощі, а декому й невдачі. Та треба все зуміти перебороти і перемогти. З Божою допомогою, ви станете тими, чого собі бажаєте. До побачення, друзі!

Рясні оплески окрилили залю. На сцену вийшли всі учителі, і почалось вручення дипломів. Виховники кожному абсольвентові потискали руки з побажанням щастя. Урочиста частина закінчилась, як і почалась — оплесками. Директор гімназії оголосив, що, за звичаєм, розвагова частина розпочинається батьками: батько танцює з дочкою, а мати з сином. „Віденський ліс" Штраусівського вальсу, пригадав батькам молодість, ритм мелодії посилював оберти, а Каталін, стояла самотня, розгублена. Раптом спохватилась й вигукнула:

— Мамо!

— Єдина жіноча пара приєдналась до танцювальної заверюхи. А глядачі співчутливо шептались:

— Сирітка, танцює з мамою.

Стартовий танок скінчився. Батьки пішли до буфету пити каву. І почався вихровий національний чардаш.

Додому повернулися о 2-ій ранку. Хоч були перетомлені, ще довго обмінювались враженням — останніх хвилин гімназійного життя. Замість надобраніч, мати сказала:

Тепер, доню, переїдемо до Будапешту. Ти мусиш набути вищу освіту.

* * *

З чого починається нове місце? Звичайно — з клопотів, бож: мешкання мале, а речей, що переходять із роду в рід викидати шкода.

Мамо, нащо нам ця стара скриня?

— Доню, у ній живе дух предків, що нагадує наш родовід.

Скриню перетягли в кухню — площа збільшилась. Звичайно, можна було б винайти більше просторе мешкання та пенсія не дозволяла. І хоч Марія отримувала додаткову пенсію за покійного чоловіка, але ж це місто, що без гроша ні кроку. Дочка ж студентка, вона теж потребує кишенькового гроша.

Роки спливали непомітно, і все ближче підкрадався час, що от-от дочка відійде від матері. Це ж закономірно і, вона, мати стане старенькою бабусею та няньчитиме внуків.

І час цей настав. Звичайно, не зразу. Однокашник, Чобо Чонка, протягом студійних років залицявся до Каталін і, перед отриманням дипломів, учителів, вони вирішили одружитися. Довідавшись про їх намір, мати схвалила обранця й вирішила відбути заручини. І знову завадою стала стара скриня, бо в кухні ніде повернутись. Вирішили перенести її в коридорчик.

— Я йду дещо купити, а ти доню, переглянь старі речі й непотрібне викинь.

Ще не закрила мати двері, як Каталін розпочала „ревізію" набутків старої скрині. А розглядати було що: ось батьків старий кітель з відзнаками, надщерблений багнет, десятки знімків батька й матері в молодому віці. Найцікавіше було бачити її перші сорочечки, черевички, забавки. А коли побачила пляшечку з соскою — розсміялась. А ось перший буквар, з якого вона вчилась грамоти, зошити, малюнки. Що ж тут викидати? Це, ніби, родинний музей.

„Ні, подумала Каталін, скриню лишимо недоторканою". Може воно б так і сталось, якби до рук не потрапила пожовтіла в'язочка паперів. Розв'язала і почала читати. З одного листа довідалась що капітан угорської армії Палу Леваї вдочирив шестимісячну дівчинку і нарік її Каталін. По всьому тілі пробіг струм, в очах подвоїлось, лист випав з рук... Якже ж це сталось? А стався цей неймовірний випадок у селі Ворохта 1944 року. За зв'язок з партизанами фашисти розстріляли родину Овсюків, а троє малих дітей лишили під плотом.

З другого листа, Каталін, довідалась, що найменшеньке дитя забрав мадярський офіцер, а старшеньких — дівчинку і хлопчика — приютила селянська родина. Каталін зрозуміла все — вона не мадярка, а українка; вона має братіка і сестричку. Що ж робити? Чому про це не розповіла її мама?

До кімнати зайшла мати й зрозуміла що трапилось. Каталін, бліда, стояла біля скрині так, як стоять в жалобі біля покійника.

— Мамо!... Я все знаю, все, все. Чому ж мовчала?

— Рідненька моя, — і залилась злізьми. — Все відкладала, думалось: підростеш, осмислиш трагедію війни. Але ж ти моя, моя рідна.

Мати пригорнула дочку й одна одну омивали слізьми й відчували, як ритмічно відгукуються з'єднані серця.

Під час заручин, Каталін, одережно розкрила свою таємницю нареченому. Чонка, хвилинку подумав, пригорнув свою обранку і поцілував, тоненьку, як билинка руку. „Нам, — мовив Чонка, — треба неодмінно поїхати в Карпати за розшуком рідні. І зробимо це негайно.

* * *

Весілля відгуляли після отримання дипломів. Обоє раділи, що здобули признання до школи на околиці міста. Зразу ж переїхали у просторе шкільне приміщення. Тепер вже Каталін стала господинею, а мати, наче помічницею. Хоч насправді було навпаки.

Усе йшло наче в казці. Совєтське консульство без вагань видало візу, але тільки на тиждень і лише в межах Івано-Франківської области. Наступного ранку вирушили в путь-дорогу. Їхали не з порожніми руками бо, як кажуть: ідеш в гостину, бери харчів торбину. На всякий випадок прихопили сякі-такі подарунки.

На прикордонній заставі Чап совєтські урядовці перевірили, перетрусили багажник й відкрили „семафор". Тепер для Чонка-водія настали муки: дорога з викрутасами, вибоїста, авто трусила, як малярія стару бабу. І все ж без пригод добралися до Ворохти.

* * *

Голова сільради і представник области, зустріли гостей за звичаєм — рукостисканням та... розмови почати не було як. Покликали старенького дідуся за перекладача. Дід розтлумачив, що мадяри шукають родини Овсюків, яку німці розстріляли і після них лишилось двоє дітей — хлопчик і дівчинка. Голова, який знав усіх односельчан, ствердив, що такого прізвища в селі не було і нема.

— Як не було? — вигукнула Каталін, — ось документ з печаткою...

(Закінчення на стор. 4)

Діяльність Ювілейного Комітету 1000-ліття Хрищення України на Лонґ Айленді

Ювілейний Комітет 1000-ліття Хрищення України на Лонг Айленді складається з представників українських парафій обох віровизнань і діє в системі Крайового Комітету. Більшість його членів є парафіянами української католицької церкви св. Володимира в Гемстеді, в якій зродилась ідея створення комітету, тому і осідком його діяльности є ця парафія.

З переспективи понад піврічної діяльности комітету вже можна зробити бодай частинно підсумок його праці. Загал членів комітету працює гармонійно, з найбільшою посвятою, не жаліючи ні часу, ні труду, щоб ювілейні святкування відбулися достойно і величаво, та щоб цю вийняткову нагоду використати також на спростовування московських перекручувань історії і ширити правду про Україну серед американського суспільства.

Щоб піднести дух ювілейних святкувань на належний рівень релігійної і національної обнови серед загалу української громади, Комітет веде постійну комунікацію з усіми парафіями не тільки через її представників, але також пересилає на руки парохів протоколи з усіх засідань і офіційні інформаційні листи. Для більшої ефективности рішено, щоб члени відвідували поодинокі парафії і відбули персональні зустрічі з людьми. У тій цілі членів розділено на групи з назначенням парафій, які вони мають відвідати. Вже відбулася зустріч з парафіянами УКЦ Св. Родини і УАПЦ свв. Петра і Павла у Вест Айслип.

Важливим відтинком праці є приготовлення великої імпозантної релігійної виставки ікон і церков, якої відкриття передбачується в другій половині червня. На думку багатьох, добре приготована виставка має необмежені можливості, бо її актуальність не закінчується на ювілейному році, з нею плянується відвідати по змозі якнайбільше американських парафій і при тій нагоді поінформувати їх ширше про Україну. Члени Комітету присвячують багато часу на переведення контракцій, ціллю яких є спростовування історичної брехні відносно 1000-ліття хрищення Росії, яку між американцями поширюють російські середовища. На терені Лонг Айленду з російської сторони діють дві групи: Російська Православна Церква в Сі Клифф і Російське музичне товариство Америки, які досі зробили три імпрези (дуже слабі) для американської публіки для відзначення ювілею хрищення Росії. В усіх випадках члени українського ювілейного Комітету повели протестаційні акції. Коли катедра Епископальної Церкви в Гарден Ситі при співучасти Російської Православної Церкви в Сі Клифф влаштувала цикл доповідей на тему християнства в Росії, в яких княжу добу української держави трактується як російську, чисельна група членів комітету була там, роздавала українські інформації, а свої ми виступами заперечила правдивість історичних тверджень доповідача.

Найбільш вдала акція відбулась в неділю, 15-го травня ц.р. В американській католицькій катедрі св. Агнес в Роквилл Центрі, о год. 7:30 вечора мав відбутися концерт російського музичного товариства, але вже приблизно годину перед тим перед катедрою, коло 70-особова українська група вела публічну, спокійну інформаційну акцію. Багато учасників у вишивках мало величезну кількість афішів з написами історичного змісту, які по обох сторонах входу до катедри тримали діти і молодь школу українознавства і Пласту. Старші з усіх сторін роздавали відповідні інформації і пояснювали ціль нашої акції. Наша акція викликала сильну негативну реакцію серед членів російського хору. Не міг піднести їхнього настрою і факт дуже малої участи публіки в їхньому концерті.

Обширну, дуже прихильну, півсторінкову статтю зі знимкою учасників і дуже змістовними афішами про нашу акцію помістив часопис „Лонг Айленд Кетолик". Згадані акції — це тільки одна сторона праці Комітету, головні зусилля спрямовані є на підготову ювілейних святкувань, які на Лонг Айленд відбудуться в неділю 21-го серпня ц.р. День перед тим, 20-го серпня, в рамах етнічних вечорів відбудеться Український вечір з багатою програмою, який цього року є присвячений 1000-літтю Хрищення України, його підготовою займається Відділ УККА пов. Нассав.

Українські програми користуються великою популярністю і в них кожного року бере участь 10,000-15,000 неукраїнської публіки. Програма ювілейних святкувань в неділю, 21-го серпня, підготовою яких займається Комітет, буде такою:

Святі Літургії в українських церквах в наміренні українського народу.

12:00 — процесія-релігійна маніфестація і автова кавалькада Фронт Стріт — від УКЦ св. Володимира в Гемстеді до парафіяльного центру в Юніондейл.

1:00 по полудні — соборний Молебень і відновлення Акту Хрищення на площі парафіяльного центру.

2:00-4:00 — оглянення релігійної виставки і перерва на обід (харчі до набуття на площі).

4:00 доповідь (д-р Богдан Футей). Концерт — хор „Прометей" (диригент Михайло Длябога).

Учасники акції 15-го травня ц.р. перед римо-католицькою катедрою св. Агнеси в Роквилл центрі.

Ювілейний Комітет звертається з проханням до кожної української людини — забудьмо всі наші болі, всі наші різниці на цей день, і станьмо разом, бо так годиться дітям одного народу, піднесімся духовно до висоти христової науки і відсвяткуймо всі спільно це найбільше свято в нашій історії — ювілей 1000-ліття Хрищення України.

Катерина Мицьо

Зустріч з міністром багатокультурности

У вівторок, 4-го травня ц.р., представники української громади мали нагоду зустрітися з міністром багатокультурности Канади Джері Вінером та персоналом канцелярії Оттави і Едмонтону. Делегацію очолила Л. Шулякевич, голова Провінційної Ради КУК Альберти. Присутні були теж Л. Слобода, д-р Р. Петришин, д-р Б. Кравченко та В. Чучман. Дж. Вінер очолив міністерство багатокультурности в квітні ц.р. Мавши це на увазі українці коротко поінформували його про Комітет Українців Канади та його працю. Порушено теж з міністром слідуючі справи: плян праці КУК на базі документу „Будування майбутнього", фінансове зобов'язання уряду супроти КУК та Акт багатокультурности. На фото (зліва): д-р Б. Кравченко, д-р Р. Петришин, міністер Дж. Вінер, Л. Шулякевич, Л. Слобода, В. Чучман.

В Огайо помер 106-річний союзовець

Кембелл, Огайо. Місцева англомовна преса подала вістку про смерть 106-літнього Михайла Вітишина, що упокоївся в середу 26-го квітня ц.р., у лікарні ім. св. Єлисавети та був хоронений з української католицької церкви св. Тройці.

Михайло Вітишин народився 6-го травня 1881 року в Махнові біля Рави Руської в Україні у родині Андрія і Парашки Вітишинів. Для заробітку гроша, щоби купити землю в Україні, виїхав до Америки 1912 року і поселився в Кемпбелл де почав працювати в електрівні залізнодорожної компанії „Пітсбург і Лейк Ірі". Там працював 32 роки. Його дружина Ева Копинська, з якою одружився 1903 року, померла у 1923 році, ще заки він повернувся в Україну. З України привіз свого сина Івана, а в Україні залишилися дві дочки. На пенсію з вище згаданої фірми відійшов 1949 року, одружився вдруге з Парашкою Хоміцькою та переїхав на постійно до Пачог, Н. Й., де прожив 26 років, а тоді знову повернувся до Кемпбелл, де в 1986 році померла його друга дружина.

М. Вітишин був активним членом української громади, він був членом-основником своєї церкви і членом 218-го Відділу Українського Народного Союзу.

Залишив у глибокому смутку сина, у якого останньо проживав, дві пасербиці, Джо Ан Фунаро та Мері Полак, семеро внуків та 11 правнуків. Дві його дочки померли в Україні.

Центральний Комітет Дрогобиччини

ділиться сумною вісткою з земляками і жителями Дрогобиччини, що дня 28-го травня 1988 р. відійшов у Вічність довголітній Голова Центрального Комітету Дрогобиччини

бл. п. інж.

ВОЛОДИМИР ОСЕРЕДЧУК

ПАНАХИДА у вівторок, 31-го травня 1988 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвина — Union Funeral Home, 1600 Stuyvesant Ave., Union, N.J.

ПОХОРОН у середу, 1-го червня 1988 р. о год. 10:30 ранку з церкви св. Володимира, Grier Avenue, Elizabeth, N.J. на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в Савд Бавнд Бруку, Н. Дж.

За Центральний Комітет Дрогобиччини:

СТЕПАН ГАВРИШ, місто-голова — МИКОЛА КУРЧАК, секретар

Дружині і Родині висловлюємо найщиріщі співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ФОРМАЛЬНЕ ЗАЖАЛЕННЯ було передане до Комісії етики в Палаті Репрезентантів, щоби розглянути чи спікер Джим Райт переступив етичні закони Палати Репрезентантів. Зажалення вніс конгресмен Нют Ґінгріч, республіканець з Джорджії, разом з прилогою 71 підпису республіканців з Палати Репрезентантів.

В ГОКЕЙОВИХ ЗМАГАННЯХ Національної Ліги за престижеву чашу Стенлі переможцями вийшла хокейова дружина „Едмонтон Ойлерс", перемігши у фіналі „Бостон Бруїнс" вислідом 4 ігри до зера. Останні змагання в четвер, 26-го травня ц.р., Едмонтон виграв 6-3, причому українець і новоспечений батько сина Михась Крушельницький здобув одні ворота.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього дня 21-го березня 1988 р. відійшов від нас мій Незабутній Дорогий МУЖ

бл. п.

ОТТО ВЕНКЕ

Цією дорогою складаю щиросердечну подяку Всеч. о. Непрілеві з Української православної Церкви св. Троиці в Ірвінґтоні, Н. Дж. за відправлення Панахиди, Святої Літургії, похоронних обрядів та Панахиди в сороковий день.

Дякуємо п. дириґентові інж. Олійникові, Хористам і Парафіянам св. Тройці за спів і участь у відправах та за вияви сердешности і співчуття.

Дякуємо дорогій Родині, Приятелям і Знайомим, за вислови співчуття, за участь в похоронних відправах, за квіти на могилу, за письма і телефони, за пожертви на Служби Божі та пожертви на добродійні цілі в пам'ять Покійного.

Дякую членам Академічного Козацтва Чорноморе і Запороже за останній Салют над Могилою Покійного.

Дякую за прощальні слова на тризні: п. мґр. Петрові Григоровичеві від Академічного Козацтва Запороже, п. д-рові Мирославові Роговському від Академічного Козацтва Чорноморе та п. інж. Омелянові Суховерському від Центрального Об'єднання Буковинців.

Щира подяка паням з Сестрицтва св. Тройці за приготування тризни в сороковий день.

Особлива подяка дорогим кузинам Володимирам і Дорі Плакида, які не жаліючи ні часу, ні труду допомагали і підтримували нас в нашому горю.

В пам'ять Покійного зложили на Комітет 1000-ліття Хрищення України при Консисторії в Бавнд Бруку

$100 — д-р Віктор Білан;
по $50 — Володимира Маланчук, Галина Підлуська, Ольга Міськевич з синами, Мирослава Венке;
$40 — Надя і Андрій Мало;
$25 — Іван і Галина Галій;
по $20 — Дж. Бавман, Осипа Яворська, Ірена Жуковська, Осип Назарук, Рафаел Венке, Моніка Йордан, Марта Білан, Христина Рід;
по $15 — Константин Приходько, Микола Шпитко;
по $10 — Матильда Васілов, о. С. Непріль, Григорій Венке, Ірена Венке, Мирослав Роговський, О. Д. Олійник, Володимир Плакида, Д. Кузів, Василь і Галя Пелихатий, Лівія Дацківська, А. Проскурня;
$5 — Анна Піскун.
Разом $660.00

На фонд ім. д-ра Володимира Запозецького при ЦОБУ зложили:

по $50 — Володимира Маланчук, Надія і Андрій Мало, Мирослава Венке;
по $25 — Омелян Суховерський, Артиміда Никорович;
по $20 — Іван Тащук, Ед. Фалгайер, Джері Бавман, Петро Григорович, Семен Мардак, Ольга Хортик;
по $15 — Марія Гумчак, Ксеня Самолук, Валеріян Бавман, Мирослав Роговський;
по $10 — д-р Труді Прогаска, Віктор Карасевич, Матильда Васілов, о. Сергій Непріль, Микола Шпитко, А. Г. Венке, Нік і Ліза Мартин, Микола й Алла Григорович.
$5 — Іванна Кононів.
Разом $465.00

Хай Всевишній Усіх нагородить своїми ласками

Дружина — МИРОСЛАВА

Дирекція Фундації ім. І. П. Багряного

з великим смутком повідомляє Друзів і Прихильників Фундації та ціле Українське Громадянство що дня 15-го травня 1988 р. після тяжкої хвороби відійшов у Вічність

бл. п. інж.

Сергій Андрійович ЄВСЕВСЬКИЙ

довголітній член Дирекції та скарбник Фундації, жертвенний і працьовитий український громадянин

Дружині Покійного Марії та дітям висловлюємо глибоке співчуття у їхньому горю.

Дирекція Фундації

Ділимося сумною вісткою, що з волі Всевишнього відійшов у Вічність на 79-му році життя, наш Найдорожчий і ніколи Незабутній МУЖ, БАТЬКО І ДІДУНЬО

бл. п.

ВОЛОДИМИР ОСЕРЕДЧУК

голова Центрального Комітету Дрогобичан і довголітній провідник танкової оркестри „Звуки України"

ПАНАХИДА у вівторок, 31-го травня, о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Литвина - Union Funeral Home, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОН у середу, 1-го червня 1988 р. о год. 10:30 ранку з церкви св. Володимира, Grier Ave., Elizabeth, N.J. на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в Савд Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
дружина — ОЛЬГА
дочка — РОМА
син — ДЕНИС
внук — КРИСТОН
сестра — ЕМІЛІЯ в Україні
та ближча й дальша Родина в Америці, Канаді й Україні

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Гарвардський...

(Закінчення зі стор. 1)

раїнських праць, українською стилістикою та бароком в українській літературі а тепер навчає українську мову в Альбертському університеті. Вона кінчає докторську дисертацію з порівняльного літературознавства у Гарвардському університеті, де її головною ділянкою студій є українська література, а підрядним — польська та еспанська літератури. Н. Пилип'юк закінчила гарвардську програму педагогіки романської філології під орудою Вілги Риверс відомим знавцем теорії та практики навчання другої мови.

У додаток до курсів української мови та літератури український літній курс має в програмі історію України до 1800 року та динаміку політики в сучасній Україні, а також у позашкільній програмі — гостинні доповіді та фільми.

Курс буде тривати від 27-го червня до 19-го серпня. Особи, зацікавлені у зголошенні на курс, повинні писати якнайшвидше на адресу: Marta Baziuk, Harvard Ukrainian Summer Institute, 1583 Massachesetts Avenue, Cambridge, Mass. 02138, або потелефонувати на число (617) 495-7835. Прийняті на курс можуть дістати стипендію на покриття коштів навчання. Проте можливості перебування в бурсі у Гарварді обмежені.

Дівчина...

(Закінчення зі ст. 2)

Голова покликав старших людей, що юрмились за порогом і пояснив у чому справа. Зразу з'ясувалось, що такий випадок був у родині Олександруків. Дітей їх Юру і Марію приютила родина Никоряків. Покликали опікунів, і вже дорослих дітей. Сталась несподіванка: Каталін, тоненька, як стеблина пильно вдивлялась у вічі дебелої колгоспниці. Раптом руки сестер і брата сплелись в міцних обіймах та сльозах невимовної радости. А люди радість сестер і брата стверджували:

— Погляньте, очі у них, як дві краплі води! Це ж наша Катруся!

Три дні промайнули, як одна година. Ходили на цвинтар, помолились за спокій душ батьків та зробили скромні поминки, на яких Катруся і Марія Лаваї частували присутніх тим, що привезли з дому. Катруся вручила сестрі і братові подарунки, а Марія на спомин про рідну землю, подарувала Катрусі гуцульське брання. З цієї хвилини ім'я Каталін назавжди змінилось на Катрусю.

За три дні пересказали все прожите в розлуках життя. Цьому сприяло те, що Юра і гості спілкувались чужою німецькою мовою. Коли прощались, Катруся сказала:

— У наступному році приїдемо до вас на цілий місяць, щоб походити по горах рідної землі й насититись похощами Карпатських гір. До скорого побачення! — Авто повільно котилось сільською вулицею, а Катруся, крізь відкрите вікно, махала правою рукою, а лівою утирала сльози радости.

АМЕРИКАНСЬКА ГАЗЕТА „Ю-Ес-Ей Тудей" подала напередодні четвертої зустрічі на вершинах між Р. Реґеном і М. Горбачовим цікаві статистичні дані, діяграму порівняння в американській і совєтській економіці, торгівлі, охороні здоров'я й інших ділянках. На підставі цієї статистики Совєтський Союз мусить ще довго „доганяти" Америку. Наприклад, статистика каже, що 132 мільйони американців мають приватні автомобілі, в СССР тільки 11,7 міл.; телефонів — в ЗСА 182,6 міл., в СССР - 29 міл.; телевізійних апаратів — в ЗСА 143 міл. (88 відсотків кольорові), в СССР 101 міл. (38 відсотків кольорові); особи, які працюють в сільському господарстві в ЗСА становлять тільки три відсотки, в СССР 22 відсотки; імпорт ЗСА становить 1.4 більйона долярів, в СССР 80,5 більйонів; експорт в ЗСА 1,3 трільйона дол., в СССР 91.7 більйона долярів.

ХОР „БУРЛАКА" НА ФЛЬОРИДІ

Хор „Бурлака" виступає в Норт Порті.

Як уже ми згадували, хор „Бурлака" звеличив своїм співом Св. Літургію 12-го березня ц.р. в ході наших святкувань 1000-ліття Хрищення України. Через кілька днів, у четвер, 17-го березня, о годині 7-ій вечора, цей славний хор виступив з концертом, присвяченим 1000-літтю Хрищення України, в залі при церкві Сан Педро в Норт Порті. Заля, що вміщує біля 500 осіб, була по береги виповнена як своїми, так і американськими слухачами.

Хочу коротко згадати про історію цього хору. За колючими дротами табору військовополонених Першої Дивізії УНА в Італії, на полях Балярії, влітку 1945 року група ентузіястів вокального мистецтва на чолі з дириґентом хор. Степаном Гуміновичем створила хор під назвою „Бурлака". Перші проби відбувалися у тінях виноградників і без музичної літератури. Аж згодом, уже пізньою осінню, коли перенесено дивізію до табору біля Ріміні, хор розвинув свої крила та дістав дозвіл на виступи по інших таборах полонених і британських окупаційних гарнізонах. Цей хор зробив незвичайно велику амбасадорську роботу у ширенні доброго імени українського народу, що у висліді злагіднювало ставлення британців до наших полонених. А згодом, коли перевезено Дивізію до Англії, дириґентом хору став Євген Пасіка, який розгорнув там широко працю, даючи ряд концертів у Лондоні, Валії і Шотляндії. Однак із звільненням наших вояків з полону, хор закінчив свою працю останнім концертом у Шеффілді в 1948 році, бо хористи роз'їхалися в різні сторони світу шукати кращої долі. Та за словами ген. МекАртура „Старий вояк-лицар ніколи не вмирає, він тільки в'яне", бо його подвиги вічно молоді.

Пригадуємо собі, що після Першої світової війни прийнялася назва „Стара Война" для учасників наших визвольних змагань, а тут ось минуло вже понад 40 років і ніде не почуєте цієї назви, бо незламний дух українського лицаря вічно живий, вічно молодий, усе готов докінчити своє святе діло.

Тож не дивно, що коли переїхав з Арґентини до Торонто колишній дириґент Степан Гумінілович та зібрав рештки своїх хористів, тоді вдалося відновити хор „Бурлака" в 1976 році. З бігом часу хор доповнюється новими місцевими співаками. Нині він має навіть співаків із ЗСА, а останньо поповнився двома колишніми членами хору „Журавлі" з Польщі. У 1978 році дириґентом хору „Бурлака" став Олег Хміль. Ця молода людина, не тільки з музичною освітою і добрим знанням музики і хорового мистецтва, зуміла протягом останніх літ вивести хор на висоти і поставити його в ряди одного з найкращих українських хорів в діяспорі. Нині хор „Бурлака" має за собою ряд успішних виступів у Канаді і в ЗСА.

У 1985 році, в 40-ву річницю закінчення Другої світової війни, хор „Бурлака" відбув успішне турне по Західній Европі, даючи ряд концертів в Англії, Австрії і Німеччині. Незабутнім моментом залишиться у пам'яті учасників відвідини та відправи на цвинтарі під Фельдбахом в Австрії, де спочили вічним сном молоді герої Української Дивізії.

І нині славний лицарський дух членів хору „Бурлака" і його маестро Олег Хміль уже заздалегідь підготовили відповідний святочний репертуар для звеличення 1000-ліття Хрищення України.

Ось тут буде і мова і короткий перегляд концерту, що відбувся старанням УКЦеркви Пречистої Діви Марії в Норт Порті на Фльориді 17-го березня.

Програма концерту була надзвичайно вдала і складалася з двох частин, що їх розділила високої вартости рецитація поеми „Кавказ" Тараса Шевченка, яку виголосила з неперевершеним відчуттям талановита деклʼяматорка Ярослава Гунчак.

Перша частина концерту почалася піснею-молитвою „Будь Ім'я Господнє" муз. Д. Бортнянського, а вслід за нею „Блажен муж", муз. А. Гнатишина, і „Слава Володимиру", муз. Б. Дніпрового. Ці три пісні дали якраз вірний заголовок концерту, присвяченого 1000-літтю Хрищення України. Дальше слідували пісні до слів Т. Шевченка під музичним оформленням наших композиторів: „Реве та стогне Дніпр широкий", „Садок вишневий", уривки з поеми „Гамалія". За цим слідувала пісня про Почаївську Божу Матір „Ой, зійшла зоря", муз. М. Леонтовича. Ще дві пісні до слів Т. Шевченка — „Гайдамацька пісня", муз. К. Стеценка та „Бандуристе, орле мій", муз. Я. Орлова, закрили першу частину концерту.

Друга частина мала більш лицарський характер, бож її першою піснею була „Дивізіє, гей рідна мати", муз. Е. Пасіка, а за нею слідувала „Розпрощався стрілець", обр. С. Гумініловича. Ці пісні закріпили пам'ять творців і перших дириґентів хору „Бурлака".

А далі „Вперед" — марш УПА, обр. В. Божика, „Рідна мати моя", муз. П. Майбороди, „Розпрягайте, хлопці, коні", обр. Бабуняка, „За рідний край", муз. М. Гайворонського. Та вкінці щось для американської публіки — дві пісні по-англійськи: „Щасливий мандрівник", муз. Ф. В. Мюлера, і „Бойовий гимн республіки", муз. В. Стеффе.

Заключною піснею була „Люблю я тебе, Україно", сл. О. Новицького, муз. М. Костецького. Цей тріюмфальний виступ хор „Бурлака" закінчив національним гимном, що його з великим ентузіязмом підхопила ціла заля.

З огляду на те, що на залі було багато чужої публіки, програмою проводила дуже вміло Анна Павлів-Маріяні та давала докладні пояснення до кожної в'язанки пісень англійською мовою.

Вдячна українська громада на чолі з парохом о. Омеляном Наконечним, дириґентом хору інж. Олександром Пришляком і Анною Павлів-Маріяні зложили щиру подяку на сцені корові „Бурлака" та обдарувала квітами його дириґента Олега Хмеля і талановиту піяністку Галину Михальчук.

Опісля наша громада ще довго гостила всіх членів хору у своїй церковній залі.

Тут годиться додати, що хор „Бурлака" у своєму турне по соняшній Фльориді обдарував такими самими концертами наші українські громади в Маямі і Ст. Пітерсбурґ.

Василь Самофал

З АМСТЕРДАМУ ПОВІДОМИЛИ, що голляндський уряд, якому підлягає острів Аруба на Караїбському морі, вирішив передати в руки американського правосуддя 38-річного Альваро Тріяна „кокаїнового барона", який входить до керівництва міжнародної організації продавців наркотиків. Тріяна, який прибув на Арубу на підроблений документ, був заарештований місцевою поліцією і тепер перебуває в тюрмі. Для охорони тюрми були вислані на Арубу 60 голляндських морських піхотинців, бо його приятелі погрожували нападом на тюрму з метою визволення їхнього „боса". Аруба хоче позбутися клопоту тому передача А. Тріяни відбудеться незабаром.

ТАСС ПОВІДОМИЛО ПРО відхід на емеритуру з причини „поганого стану здоров'я" генерального прокуратора СССР Александра Рєкункова. Його місце зайняв 65-річний Александер Сухарєв, колишній міністер юстиції РСФСР, а в останньому часі перший заступник А. Рєкункова.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС повідомило про закінчення пленуму ЦК КПСС, який займався підготовою програми спеціяльної партійної конференції, яка відбудеться у другій половині червня цього року. В опублікованому кінцевому комунікаті говориться, що прихильники політики гласности і перебудови раз і назавжди покінчать з партійно-адміністративною бюрократією. „Консервативно-бюрократична думка і практика, засвоєна на протязі багатьох років багатьма особами, все ще жива і прихильники догматичного підходу у розвитку соціялістичної системи цілком не спішаться приймати думку більшости, зокрема їм не сподобалися введені зміни", говориться у змісті комунікату. Виглядає, кажуть західні спостерігачі і дипломати, що ідеологічний бій в совєтській компартії на верхах продовжується з повною силою, з малою тільки перевагою прихильників політики теперішнього генерального секретаря ЦК КПСС Михаїла Горбачова.

АГЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс інформує, що минулого четверга, 26-го травня ц.р., у Преторії, столиці Південно-Африканської Республіки, вибухли дві потужної сили бомби, підкладені правдоподібно противниками теперішнього уряду білої меншости, партією Африканського національного конґресу, центр якої знаходиться за кордоном. В результаті вибуху тяжко були поранені чотири жінки, а матеріяльні шкоди обраховують на тисячі долярів. Міністер внутрішніх справ ПАР назвав африканських терористів комуністичним рухом, який стоїть поза законами країни.

ЗА НАКАЗОМ СЕКРЕТАРЯ Департаменту оборони ЗСА Френка Карлуччі та під головуванням генерального інспектора цього ж департаменту Дерека Шафа проведено перевірку адміністративного вміння та видайности праці. У заключному звіті сказано що Пентагон може елімінувати 7,300 становищ, а це заощадить біля 300 міл. дол. річно та виелімінує подвоєння, які в багатьох випадках та в критичних моментах створювали б тільки непотрібні затримки.

Американець...

(Закінчення зі стор. 1)

ла для популяризації української музики. Вона також вже давно познайомилася із К. Раушом, що має на своєму конті вже понад 45 композицій для камерної музики, з чого половина опублікована у відомих музичних видавництвах ЗСА, як Мобарат чи Паблішер оф Ню Мюзік.

Він має ступінь доктора музикології з Колюмбійського університету в Ню Йорку, де був на протязі восьми років професором, належить до Товариства американських композиторів і є пов'язаний із Мангеттенською школою музики та школою нової музики в Буенос Айрсі.

К. Рауш цінить Л. Крупу за її талант і посвяту і тому захотів саме цей свій твір, присвячений 1000-річчю, написати для її камерної оркестри.

Ту ми вже не можемо опанувати нашої цікавости і просимо розповісти ближче про нову композицію, якої світова прем'єра, відбудеться в неділю 5-го червня ц.р. в останньому того сезону концерті оркестри „Нова" в Українському Інституті Америки о год. 5:30 по полудні.

Композиція К. Рауша, розповідає він нам, має назву „Варіяції на тему української думи про Саву Чалого". Отож темою музики є я дума і сім варіяцій до неї.

Чому саме ця мелодія стала підставою нового твору, питаємося нашого гостя І тут, він старається нам вияснити своє пов'язання з українською родиною дружини, яка саме дала йому тему до його композиції — наше здивування не має границь. Ми питаємося про дівоче прізвище дружини і почувши його стверджуємо, що ми не лише добре знали її маму, але вона була пластункою із нашого куреня, Марійка Чиж-Мариняк, це ж була наша пластова поетка, а при тому автор знаменитої повісти для молоді „Далекі мандри", яку написала під псевдонімом Данко Вітер. Зворушена цим збігом обставин пригадую, що особливо робила враження її поезія під назвою „A piace to die".

Яке ж здивування К. Рауша, — він бо саме цю поему, яку йому дружина переклала на англійську мову, взяв як тему до сьомої варіяції своєї нової композиції.

З того приводу твір К. Рауша вимагає також участи співачки, хоча звичайно камерна оркестра „Нова" такого соліста не має. Отже, як вияснює Л. Крупа, тим разом будуть виступати постійні члени камерного тріо Ерік Фрідлендер — віолон челя, Лора Сітон — віоля, Лариса Крупа — фортепіян і як гість сопрано — Оленка Геймур. Крім того в програмі ще будуть твори Брамса і Равеля, але в осередку уваги таки стоятиме прем'єра композиції К. Рауша.

Ми питаємося нашого гостя, звідкіля прийшла до нього думка крім поезії М. Мариняк-Чиж використати як головну тему до свого твору українську народну думу. Її дістав він, як вияснює, від брата дружини д-ра Олега Мирняка з Канади. Так на родинному українському підложжі постала нова композиція неукраїнського музики, якою він хоч **звеличати 1000-річчя найбільшої української річниці.**

Світло, що вказало дорогу

Бажання гідно відзначити і вшанувати Шевченківські роковини піддало управі Культурно-Громадського клюбу в Дітройті думку запросити з доповіддю проф. Юрія Грабовича. Як член професорського складу Гарвардського університету, він є головою славістичного відділу і професором української літератури. Як спеціяліст порівняльних літератур, він досліджував співвідношення між творчістю Франка і Міцкевича, з модерних українських поетів предметом його студій був Павло Тичина, і в зв'язку з цим має ряд публікацій.

Нема однак сумніву, що найбільш популярним стало його ім'я серед нас з хвилиною появи його студії про Тараса Шевченка під наголовком „Поет мітотворець". Книжка писана по-англійськи, вишуканою мовою літературної критики, є для читача, який не студіює цієї дисципліни з її притаманним словництвом доволі трудна до охоплення. Тому зродилося бажання прямо від нього почути і пізнати його погляди на творчість Шевченка та його вплив на українську духовість.

Представила його зібраній публіці мґр Віра Андрушків, яка викладає українську мову і літературу у Вейнському стейтовому університеті.

Тема його доповіді звучала: „Сприймання Шевченка: історичні і культурні виміри". Основне питання він сформулював так: „Як це сталося, що Шевченко став символічним духовним вождем українського народу, як ми його сприйняли і як під впливом його творчости розвивалася українська національна свідомість".

Доцьогочасна літературна критика звертала в першій мірі увагу на естетичні виміри творчости Шевченка, натомість символічні і соціопсихологічні не були достатньо висвітлені.

В інших народів є також явища великого впливу поета на духовний устрій його народу. Що у Шевченка є різне — це інтенсивність, глибина і постійна живучість його впливу на психіку нашого народу, на розвиток його духовности. І це тим більш психологічно цікаве, що вже від самого початку Шевченко мав критиків, які відмовляли йому величі. Так, російський критик В. Бєлінський уважав, що мова і література є пов'язані з існуванням суспільства і держави. Коли це суспільство не вповні розвинене, коли нема вищих суспільних кляс, тоді може бути лише сантиментальна та селянська література. Україна, після Бєлінського, не мала держави, не мала історії, а те, що Шевченко високо цінить саме козаччину, для Бєлінського хаос та анархія.

Критично ставився до творчости Шевченка також П. Куліш. Він відкидав апотеозу минувшини, мітичне мислення і в противагу ставив раціоналізм, суспільний порядок, державу і просвітительство. Шевченко проклинав Петра і Катерину, Куліш уважав їх носіями культури і поступу.

Драгоманів підійшов до критики Шевченка глибше. Його підхід аналітичний і раціональний. Він відкидав містичне мислення Шевченка. Він не розумів емоційного і символічного елементів мислення Шевченка, не вірив у ролю бардів. Він полемізує однак з Бєлінським, бо бажає дальшого розвитку української літератури.

Але це все не стримало тріюмфального походу Шевченка в душу нашого народу. Як ствердив Грабович, у відсутності адекватних структур політичних (брак своєї держави), а навіть релігійних, Шевченко був тим, хто надав розвиткові української духовости правильний напрям. Бо вплив його пішов углиб душі народу і оцінка його епохального значення виявилася в таких очеркненнях як кобзар, батько Тарас, мученик, пророк і вкінці духовний вождь. І немає жодної верстви в нашому народі, яка відкидала б Шевченка. Немає жодної політичної орієнтації, яка не знаходила б у Шевченка щось відповідне для неї. Вже сорок літ після своєї смерти він став символом українства. Цей погляд скристалізувався в вислові Дениса Устияновича, який уважав Шевченка за найбільшого чоловіка української нації.

Хоча його поезія оспівувала минуле, її ідеї оформлювали майбутнє і тим самим дала підставу для політичної програми нашого народу. І яка б не була концепція української національности, у всіх є вирішальна вагомість спадщини Шевченка. Що за його життя було тільки його мітичною візією, стає поштовхом до відважної конфронтації дійсности, до формування позитивних, державно-творчих програм.

Його децидуючий вплив на розвиток і формування нашої національної духовості є вирішальним. Ми є його нащадками, а він є для нас світлом, що вказало дорогу.

Володимир Баран